Rechtskracht en rechtswerking

In het Kerkblad voor de classis 's-Gravenhage van 19 Mei 1951 staat in het agendum voor de part. synode van Zuid-Holland van 13 Juni a.s. o.a. het navolgende:

„Blijkens de 1ste lijst van voor de Gen. Synode ingekomen stukken stelt de Part. Synode van Groningen zich op het standpunt, dat de besluiten van de Gen. Syn. van Utrecht '43 (hier is bijv. te denken aan een besluit inzake kerkelijke bevestiging van „gemengde" huwelijken) voor ons geen rechtskracht bezitten, omdat zij niet op officieele wijze ter kennis zijn gebracht van de kerken en verzocht zij de Gen. Syn. zich in denzelfden zin uit te spreken, opdat onze kerken met betrekking tot bedoelde besluiten eenzelfde standpunt innemen. Maar de Raad der Kerk van Schiedam is van oordeel, dat de P. S. van Groningen t.o. stelt dat besluiten eener G. S. rechtskracht verkrijgen doordat zij op officieele wijze ter kennis der kerken worden gebracht; dat art. 30 en 31 der K.O. voldoende duidelijk zijn; dat mitsdien aan het verzoek der P. S. van Groningen niet moet worden voldaan".

Het gaat hier om een formeel lijkende quaestie, die echter van groote importantie is, daar haar oplossing een zeer algemeene strekking zou hebben, immers van toepassing zou zijn op allerlei meer of minder belangrijke synode-besluiten.

In beide standpunten zit m.i. iets goeds: In dat van Groningen, omdat binding slechts mogelijk moet zijn aan normen, die men uit officieele bronnen weet of kan weten. In dat van Schiedam, dat de artt. 30 en 31 K.O. voldoende duidelijk zijn en dus geen aanvulling behoeven. Beide verwarren m.i. echter het begrip rechtskracht met dat der rechtswerking. (Ik ga hierbij slechts op het bovenstaande citaat af zonder meer.) Een besluit kan rechtskracht hebben — de benoeming van een Minister is door de Koningin geteekend; de Wet is door Koningin en Ministers geteekend na op de voorgeschreven wijze tot stand te zijn gekomen — zonder dat er nog sprake is van rechtswerking, d.w.z. de rechtsgevolgen kunnen nog niet intreden — de Minister kan als zoodanig pas ambtsdaden verrichten als hij officieel van zijn benoeming in kennis is gesteld; de Wet kan pas werken na plaatsing in het Staatsblad, dat ieder bij de Rijksuitgeverij kan krijgen —. De Wetgeving op Sinai werd gegeven ten aanhoore van het geheele volk, dat daaraan na de meest officieele afkondiging, die denkbaar is, door God de HEERE zelve werd gebonden.

Ik geloof, dat het hier ook zoo moet zijn: De besluiten hebben rechtskracht zoodra zij zijn genomen. Zij w e r k e n pas nadat zij in de acta zijn neergelegd (art. 34 K.O.) èn aan de kerken zijn toegezonden (Middelburg 1896 besloot, dat aan elke kerk een exemplaar van de acta der generale synode zal worden toegezonden).

Ook hier is m.i. van belang hoe de positie is ten aanzien van het burgerlijk recht. Vrij recent is een dergelijk geval (een arbeidsgeschil, waar vergunning van het Gewestelijk Arbeidsbureau voor noodig was) door den Hoogen Raad berecht, die bij arrest van 19 November 1948 N. J. 1949 no. 86 besliste:

„In het algemeen werkt een beschikking van een Overheidsorgaan niet reeds als binnenskamers de beslissing is gevallen, doch eerst na openbaarmaking daarvan, welke openbaarmaking in gevallen als het onderhavige bestaat in mededeeling van de genomen beschikking aan de belanghebbende; dat..... een afwijking van dit beginsel te minder aanvaardbaar ware, omdat daarvan het gevolg zoude kunnen zijn, dat partijen eerst achteraf zouden ervaren, dat hun arbeidsverhouding op een vroeger tijdstip zou zijn beëindigd; dat gelijke overweging evenzeer o n a a n v a a r d b a a r maakt, dat het aan den Directeur zou vrijstaan aan zijn toestemming t e r u g w e r k e n d e k r a c h t te verleenen tot een datum liggende vóór dien, waarop de beschikking t e r k e n n i s v a n p a r t i j e n komt.....". Dus eerst gebondenheid van het moment af, dat betrokkene van de beslissing kennis heeft, althans heeft kunnen, bekomen.

Het is aannemelijk, dat ook ten aanzien van kerkelijke besluiten de rechter eenzelfde standpunt zou innemen, indien — wat God genadiglijk verhoede — er ooit weer een kerkelijk geschil voor hem aanhangig zou worden gemaakt, waarbij dit punt ter sprake zou komen.

M.i. is het hiervoren verdedigde en zooals hier aangetoond door het burgerlijk recht gesanctionneerde standpunt ook hierom aanvaardbaar voor onze kerken, dat het de hiërarchie in geheime, althans onvoldoende of onjuist gepubliceerde besluitvorming tegengaat. En ik meen, dat dit toch de geest van Schrift en K.O. is.

Practisch hoeft dit niet te beteekenen, dat altijd moet worden gewacht tot de acta volledig zijn rondgestuurd aan de kerken. In gevallen waar dit noodig is, kan de scriba der synode immers ook een uittreksel daaruit, weergevende den tekst van de besluiten, aan de kerken zenden in afwachting van het druk-, bind- en verzendwerk der acta.

Deze visie — die ik hier welwillend aan de kerken in overweging geef — verlegt de moeilijkheden naar de vraag, welke vroegere besluiten, wel rechtskracht, doch geen rechtswerking bezittende, zouden behooren te worden ingetrokken, althans uit formeele overwegingen ter bevordering van de rechtszekerheid. De behandeling van dit punt laat ik echter voorloopig gaarne aan onze kerkrechtkenners, waartoe ik mijzelf niet reken, over.

Mr L. ROELEVELD.

De onbevlekte ontvangenis van Maria

Zooals voor de Roomsche Kerk het een dogma is, dat Maria is de Moeder Gods, zoo is het eveneens een dogma, d a t M a r i a o n b e v l e k t o n t v a n g e n i s. Hieronder wordt dus niet verstaan, dat Maria op onbevlekte wijze den Heiland ontvangen h e e f t. Ware dit onder de onbevlekte ontvangenis te verstaan, dan was het mogelijk voor dezen term een lans te breken. Want, wanneer Maria bij het Woord van den Engel: Gij zult een Zoon baren, het antwoord geeft: zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar Uw woord, mogen we zeggen, dat Maria den Heiland heeft ontvangen in een rein en onbevlekt geloof. De Heiland is door Maria ontvangen met een rein en onbevlekt geweten. Maar de Roomsche leer is, dat Maria zelf onbevlekt ontvangen is. Tot deze gedachte komt men in de Roomsche kerk door de volgende redeneering.

In de moederbelofte (Gen. 3 : 15) lezen we: d a t z e l v e (d.w.z. het zaad der vrouw) zal u den kop vermorzelen. Maar in de Latijnsche vertaling, waarop de Roomsche Kerk graag teruggaat, vinden we i p s a (d.w.z. z i j z e l f) zal u den kop vermorzelen. Naar de Roomsche Kerk wordt in Gen. 3 : 15 uitgedrukt de vijandschap van Christus en Zijn moeder tegen den duivel. Uit het feit, dat in deze Schriftuurplaats naar de leer der Heilige Kerk sprake is van Maria's verbondenheid met Jezus in den vollen triumf over den duivel, concludeert de Paus, dat derhalve met deze waarheid óók gegeven is de waarheid van Maria's onbevlekte ontvangenis [1]).

We hebben dus hier een redeneering, die wat lijkt op het bewijzen van de waarheid van het supralapsarisme. Wat het laatste is in de uitvoering, moet het eerste zijn in het besluit. Wanneer Maria met Jezus eenmaal den vollen triumf over Satan zal behalen, dan moet zij van den beginne met Jezus ook boven alle zonden verheven zijn geweest.

De waarheid van de onbevlekte ontvangenis van Maria is door de Roomsche Kerk in 1854 tot dogma aangenomen. Deze leer is aanvankelijk niet algemeen aanvaard geworden. Volgens Anselmus is Maria in zonden ontvangen en geboren. Ook zij heeft in Adam gezondigd. In 1140 traden eenige canonici op met de meening, dat Maria zonder zonde ontvangen zou zijn. Zij werden weerlegd door Bernard van Clairveaux, Alexander Halesius, Albertus Magnus, Bonaventura en Thomas stelden zich naast Bernhard, en verklaarden zich voor haar heiliging in den moederschoot. Langzamerhand is men al verder gegaan in het ontzeggen aan Maria van iedere zonde [2]).

Door prof. Friethoff wordt het aldus uitgedrukt: Al brengt Maria's goddelijk moederschap op zichzelf nog wel niet de volstrekte onzondigbaarheid mede, toch sluit dit moederschap, krachtens de moreele tegenstrijdigheid, die er ligt tusschen het moederschap Gods en de zonde, in zich den eisch van algeheele zondeloosheid [3]).

Door de Roomsche Kerk wordt dus aangenomen, dat Maria nooit heeft behoord tot de massa peccati. Zij is niet in de zondige samenhang der menschheid opgenomen, heeft geen deel aan de erfzonde van Adam. Het spreken van de Schrift, dat de zonde tot alle menschen is doorgegaan (Rom. 5 : 12), wordt dus niet op Maria van toepassing geacht. Maar, dan komt natuurlijk aanstonds de vraag op: hoe is het dan mogelijk, dat Maria vrij van zonde was. Dat zij zelfs niet de erfzonde heeft gehad. En dan zien we, dat de Roomsche Kerk eenerzijds Maria vlak tot Jezus laat komen, dat zij in alle opzichten naast Jezus wordt geplaatst, maar dat anderzijds toch voortdurend het wezensonderscheid tusschen Jezus als Zoon van God en Maria als mensch in het oog wordt gehouden. Zooals de Roomsche Christus zoowel tot Jezus en

1) Friethoff, Katholieke Marialeer, p. 37.
2) P.R.E.[3] XII, p. 322.
3) a.w. p. 47.

De Zendingsarbeid op Oost-Soemba nog niet afgeloopen

I

Op verzoek van en met machtiging van de Vergadering van de kerken van Oost Soemba en Savoe publiceer ik den volledigen tekst van een schrijven van deze kerken aan de Generale Synode onzer kerken bijeen te komen in Kampen en een rapport, bevattende een Beschouwing van de Commissie van de kerken van Oost Soemba aangaande de besluiten der Generale Synode van Amersfoort 1948.

Deze beschouwingen zijn noodig te overwegen eer onze kerken in synode bijeen komen. Willen onze kerken in de zendingszaken verantwoorde besluiten nemen dan mogen ze toch wel terdege weten hoe onze soembanneesche broeders over een en ander denken. Ter overweging dus aangeboden.

En met het in uitzicht stellen van eenige nabeschouwingen over een en ander. Wat niet overbodig zal zijn in verband met voorstellen van de friesche kerken om den zendingsarbeid op O. Soemba maar te beëindigen.

D. K. W.

VERTALING:

Vergadering van de Kerken
van Oost Soemba/Savoe.

Petawang (Melolo), 18 Januari 1951.

Aan de Eerwaarde Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, door tussenkomst van de Roepende Kerk van KAMPEN.
P.a. de Eerwaarde Heer H. C. Jager, Burgwal 57, KAMPEN.

Met broederlijke heilbede!

Namens de Vergadering van de Kerken van Oost-Soemba/Savoe, in vergadering bijeen te Maoe Maroe ddo. 5/6 October 1950, delen wij Uw Synode mede:

dat een rapport betreffende de besluiten van de Generale van Amersfoort 1948, aangaande het zendingswerk in Oost Soemba op onze Vergadering is besproken en, waar nodig, gewijzigd.
Daarna is het rapport vastgesteld als behelzende het gevoelen van onze Vergadering.
De voorstellen aan het eind van het rapport werden uitgebreid en daarna officieel verklaard te zijn de voorstellen van onze Vergadering aan de Generale Synode van Kampen 1951.

Het rapport met de voorstellen, zoals deze door de Vergadering van de Kerken van Oost Soemba/Savoe werden geijkt, zenden wij thans aan de Eerwaarde Generale Synode toe door tussenkomst van de Roepende Kerk van Kampen.

De Kerken van Oost Soemba/Savoe, in Vergadering bijeen te Maoe Maroe op 5 en 6 October 1950, stellen alzo aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, die anno 1951 zal vergaderen te Kampen, voor:

1. om ongedaan te maken het besluit van de Synode van Amersfoort, waarin gezegd wordt, dat het eigenlijke zendingswerk in Oost-Soemba beschouwd moet worden als aflopend;
2. om te besluiten, dat van het zendingsterrein de grenzen niet mogen worden vastgesteld;
3. om te besluiten dat alle zaken, die het zendingswerk in Indonesië raken, besproken moeten worden met de Kerken van Oost-Soemba/Savoe, alvorens een beslissing dienaangaande te nemen, zo mogelijk, door voor de Kerken van Oost-Soemba/Savoe de weg te openen om afgevaardigden te zenden naar de Generale Synode;
4. om te besluiten dat de Acta van de Generale Synode van Amersfoort alsnog behoren gezonden te worden aan de Kerken van Oost-Soemba/Savoe.

Moge de Heilige Geest Uw Vergadering leiden.

Namens voornoemde Vergadering van de Kerken van Oost-Soemba/Savoe,

Praeses: (w.g.) Ds W. COREH.
Scriba: (w.g.) S. HAWOE.

Voor de vertaling:
S. J. PAUL GOOSSENS.
B. N. RADJAH.

VERTALING.

Beschouwing der Commissie van de Kerken van Oost Soemba aangaande de besluiten der Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, Amersfoort 1948, betreffende de Zendingsarbeid op Oost Soemba.

In de Vergadering van de Kerken van Oost Soemba op 28 en 29 Juni 1950 te Maoe Maroe, deelden de goeroe's Indjil en hulpgoeroe's Indjil mede, dat vele plaatsen riepen om een goeroe Indjil van de Vrijgemaakte Kerken; zulks niet slechts op Soemba, maar ook op Savoe.

Gehoord dit bericht en met het oog op het zeer grote tekort aan goeroe's, waardoor die plaatsen niet kunnen bezet worden, achtte de Vergadering het zeer noodzakelijk dat het aantal goeroe's zou uitgebreid worden, door deze weg te volgen: dat er lagere en vervolgscholen worden opgericht om zo (aspirant)goeroe's te verkrijgen, die kunnen worden opgeleid tot fungerend-goeroe Indjil en die leerlingen kunnen worden van de Opleidingsschool voor goeroe's Indjil.

Voor de leiding van de vervolgschool acht de Vergadering een Hollandse onderwijzer nodig, die bekwaam is in de Schrift, opdat de leerlingen goed onderwijs ontvangen in de gewijde geschiedenis en de inhoud van de H. Schrift.

Wat het docentschap voor de school tot opleiding van goeroe's Indjil betreft, acht de Vergadering twee predikanten nodig, zulks in verband met de uitgestrektheid van het zendingsterrein. De vergadering acht het n.l. ongewenst, dat één predikant, die uitgezonden werd voor de zendingsarbeid, aan de Opleidingsschool gebonden zou blijven. Er zijn er twee nodig, opdat zij elkaar kunnen afwisselen, zowel in het geven van onderwijs voor de Opleiding als in het bezoeken van de Gemeenten en het brengen van het Evangelie in de kampongs. Het volgen van deze weg werd door de Vergadering goed geacht, omdat deze weg meer profijtelijk is voor de leerlingen van de Opleiding. Immers zal de miss. predikant in zijn werk vele dingen ontmoeten, die in zijn onderwijs aan de leerlingen van de Opleiding moeten verwerkt worden,